

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 16

Sreda, 27. februarja 1935

Leto X

Naprej, na delo in v volilni boj!

Oklic za udeležbo pri volitvah v Narodno skupščino

Volitve v Narodno skupščino so razpisane. Udeležba pri teh volitvah je združena z zelo velikimi težkimi, ki jih je treba premagati.

Toda udeležba pri volitvah je edina pot,

po kateri moremo doseči spremembo naših notranjih političnih odnošajev in spremembo dosedanje državne gospodarske, socialne, finančne in kulturne politike.

Delavci in nameščenci so se v svojih najširših množicah zavedli tega, da so samo radi svojega slabotnega vpliva na državno politiko ostali popolnoma zapuščeni in nepreskrbljeni v strahoviti gospodarski krizi, brez brezposelnega zavarovanja, prepuščeni zniževanju plač, brezkontrolnemu podaljševanju delovnega časa, rušenju in slabljenju socialnega zavarovanja in nespoštovanju vseh zakonov o zaščiti delovne sile.

Kapitalistični sistem visokih zaščitnih carin in razne zabrane uvoza in izvoza denarja in blaga ubijajo cene in možnost, da bi se naši poljedelski pridelki prodajali v inozemstvu, a istočasno se monopolizira domači trg fabrikatom, ki se jim umetno dvigajo cene. Z brezkontrolno uporabo vedno novih strojev spodrivajo kapitalisti obrtniško delavnost in mečejo na ulico množice delavcev po mestih in vaseh. Z brezposelnostjo in zmanjševanjem zaslužkov ubijajo konzumno moč ljudskih množic in podirajo temelje gospodarske, narodne in državne celote.

Proti temu strahovitemu sistemu brezkontrolnega kapitalističnega izrabljanja delovnih ljudskih množic, proti izrabljanju in upropaščanju mezdnih in samostojnih delavcev se mora povesti odločen boj. Ti kapitalistični izrabljači in upropaščevalci malih ljudi so v času omejenih političnih svoboščin dobili odločilen vpliv na državno politiko.

Temu je treba pri volitvah napraviti konec.

Protijudske in protidemokratske fašistovske struje pomenijo veliko nevarnost ne samo za našo notranjo svobodo in za zagotovitev našega notranjega miru, temveč tudi za mir med narodi. Ako hočemo bojevati aktiven boj z gospodarsko krizo, da oživimo gospodarsko delavnost z izvajanjem velikega gospodarskega načrta potom kontroliranega javnega, združnega in privatnega gospodarstva, moramo imeti dobro organiziran in utrjen mednarodni mir in

solidne gospodarske in politične odnošaje z vsemi bližnjimi in daljnimi sosedmi.

V interesu življenjskih potreb delavcev in nameščencev naše države in po njihovih željah, glasno izraženih po vseh krajih, smo ukrenili priprave, da se omogoči aktivna udeležba tega razreda pri volitvah v Narodno skupščino.

Za uspeh tega boja je potrebno, da se

zberejo vse protikapitalistične in protifašistične sile v eno celoto.

To zbiranje je potrebno tudi zato, da premagamo težkoče, ki jih dela volilni zakon s svojimi določbami o javnem glasovanju in načinu razdelitve volilnih mandatov.

Zato pozivamo za te volitve

na skupen nastop z delavci in nameščenci tudi vse tiste državljane,

ki se z nami strinjajo v osnovnih političnih, gospodarskih in socialnih vprašanjih.

Mi zahtevamo:

Sklenitev mednarodnega sporazuma o kontroliranju in zmanjšanju oboroževanja.

Upostavo gospodarske mednarodne skupnosti, ki bo delala po gotovem načrtu.

Popolno priznanje Sovjetske Rusije in njeno sodelovanje v organiziranju mednarodnega miru in gospodarskega sodelovanja.

Solidne garancije za mednarodni mir potom Društva narodov.

Odločno pobijanje fašizma v vseh njegovih oblikah in upostavitve demokratičnega ljudskega režima v naši državi, ki bo demokratičnim potom iskal rešitev vseh naših notranjih problemov in sklepal o zunanjepolitičnih zvezah, o vojni in miru.

Aktiven boj z gospodarsko krizo v svrhu zaposlitve vsega delovnega ljudstva mest in vasi in povzdige njegovega gmotnega položaja in kulturnega stanja.

V ta namen naj se demokratičnim potom ustvari javni organi za kontrolo celokupnega gospodarstva za izdelavo in izvajanje gospodarskega načrta, za sistematično razvijanje in dvigovanje javnega, združnega in osebne gospodarstva. Velike denarne ustanove in velike monopolne industrije je treba naciona-

lizirati in ves kredit je treba postaviti v službo gospodarskega dela.

Gospodarstvo je treba tehnično izboljševati, ali ne sme se dopustiti, da bi se s tem okoriščali kapitalisti-posamezniki, ki bi istočasno upropaščali samostojne male obrtnike, delavce pa gonili v brezposelnost. Racionalizirano obratovanje z modernjšimi stroji se mora kontrolirati in mora biti istočasno zvezano s skrbstvom za žrtve te mašinskega spremljati ga mora sistematično ustvarjanje novega dela, sistematično skrajševanje delovnega časa in zniževanje cen tovarniškimi proizvodom, trajno dvigovanje plač in splošno zavarovanje proti brezposelnosti tako mezdni delavcev, kakor samostojnih malih obrtnikov.

Samostojnim proizvajalcem življenjskih potrebščin in surovin in samostojnim delavcem sploh (obrnikom) se mora z združeno organizacijo in davčno politiko zagotoviti primeren in pravičen zaslužek za njihovo delo in zavarovati jih je treba pred vsakim izkoriščanjem s strani industrijskega, kakor finančnega kapitala.

Stvarno potrebni življenjski minimum je treba oprostiti vseh davkov, a davčna bremena za državo in samoupravna telesa je treba določiti progresivno, sorazmerno po bogastvu in dohodkih.

Luksuzno porabo in velike dedščine je treba občutno obdavčiti.

Delavcem in nameščencem je treba zagotoviti **popolno svobodo** političnega in gospodarskega organiziranja in boja, popolno pravno enakost in zastopstvo v vseh javnih, političnih, gospodarskih in kulturnih ustanovah. Posebno je treba ščititi delovno moč pred vsemi neugodami in izrabljanjem. V ta namen se mora

vesti štirideseturni delovni teden,

minimalne mezde, ki zagotavljajo življenjski obstoj, brezposelno zavarovanje in učinkovito inspekcijo delovnih razmer ob sodelovanju delavskih strokovnih organizacij s pravico izrekanja strogih kazni za gaženje predpisov socialnih zakonov.

Vi vsi, ki ste za socialno pravičnost, enakost in svobodo, vi vsi, ki ste nasprotniki fašističnega teptanja svobode in hujkanja na vojno, vi vsi, ki ste proti kapitalističnemu izrabljanju delavcev, kmetov in obrtnikov,

na plan, v boj za kruh, enakost in svobodo!

Samo za eno gre!

Vsi se še spominjamo, kako so notranji razkoli in prepri slabili delavsko gibanje, ki je v Sloveniji pri prvih volitvah po nacionalnem osvojenju doseglo okrog 40% vseh oddanih glasov! V zadnjem razpuščenem parlamentu seveda nismo mogli imeti nobenega zastopnika, temu so bili krivi drugi razlogi izven našega območja. Vsi še vemo, kako se je godilo delavstvu popolnoma drugače tedaj, ko je imelo še svoje močno javno zastopstvo.

Z razpisom volitev v novo narodno skupščino je po dolgih letih dana delavskemu razredu možnost, **da stopi na plan za pravice vsega delovnega ljudstva**, ki tvori ogromno večino jugoslovanskega naroda.

Tej možnosti in tej priliki in tej naši **dolžnosti** se ne smemo odreči, ker iz izkušenj predobro vemo, kdaj pride na vrsto tisti, ki je enkrat zamudil pravi trenutek. O tem ni nobenega dvoma med nami.

Ko to vemo, se moramo zavedati, za kaj gre pri tem in kako bomo dosegli svoj namen. Odgovor na oboje je isti: Narod, javnost nas sedaj prav nič ne vprašuje, koliko struj je med nami, ali je pametnejši Peter ali Pavel, vse delovno ljudstvo, ki si želi boljših razmer, hoče le eno: **da nastopi enotna delavska lista**, da ta prodre proti vsem mahinacijam raznih meščanskih grupacij in da **delavski razred postane tisti politični faktor, kakor mora biti po svoji socialni vlogi v naši državi.**

Kakor se pri volitvah obratnih zaupnikov po tovarnah in delavnicah lahko vsi sporazumemo na listo zaupnikov, ki uživajo največ zaupanja med delavstvom in o katerih upamo, da bodo najuspešneje zagovarjali interese delavcev, tako moramo sedaj za vso državo postaviti listo, ki bo predstavila celotnega našega delavskega razreda. Sredi volilnih priprav, zdaj ni časa za ustanavljanje stranke ali posebnih organizacij, zdaj moramo vsi na fronto, za našo skupno idejo, za skupen cilj, zdaj moramo pokazati vso svojo zrelost, zdaj moramo razviti vse naše sile, ki so toliko časa pritajeno čakale, zdaj moramo zmagati, moramo pokazati, da smo tu — potem bomo pa lahko dali tudi organizacijsko obliko zmagovitemu pokretu.

Zato poudarjam še enkrat: samo za eno gre, gre za to, **da se uveljavimo kot celota, ker le tako bomo koristili delavski stvari.** Vsi smo občutili na svojih ramenih, kako se godi delavstvu, če drugi odločajo o njegovi usodi. Vsi smo poskusili, da smo gospoda triumfira, če delavstvo ni složno med seboj, vsi vemo, da se je fašistovska reakcija ustavila na mejah Francije in Anglije, ker je tam delavstvo kot en mož nastopilo proti njej, in vsi čutimo, da bodo tudi našemu narodu zasijali lepši časi, ako bo v javnem življenju sodeloval delavski razred.

Samo za eno gre — da vsi delavci kot en mož stopimo na plan!

Italijanski notranji dolgov. Italija dela že več let z državnim deficitom. Notranji dolgovi so zaradi tega narasli na 105.004.000.000 lir. Vsakoletne deficite pokriva z notranjimi posojili.

Bivšega nemškega cesarja Viljema, ki se je želel naseliti v Nemčiji, nemški režimovci ne marajo.

Neuspela „rajža“ habsburške agenture

Avstrijski kancler v Parizu

Avstrijski kancler je potoval v Pariz. Izstopil je iz vlaka že pred Parizom in se odpeljal z avtom v mesto, zakaj, sicer bi ga bile množice naroda, ki so jih pozvali socialisti, sprejele z očitnimi protesti.

O Habsburžanih v Parizu niso govorili. Pač pa je kancler naglašal prijateljstvo s Francijo, kar tolmačijo v Italiji, da mu ne prija rimski pakt. Kancler dr. Schuschnigg želi podunavsko federacijo.

Kancler je nato potoval v London.

Sporazum z Abesinijo?

Po dolgotrajnih pogajanjih med Italijo in Abesinijo se je dosegel sporazum. Zedinili sta se obe državi glede šest kilometrov nevtralne cone med italijansko Somalijo in Abesinijo.

Italija je dovolila, da smejo abesinski nomadski rodovi prehajati preko nevtralne cone.

Vojne med Italijo in Abesinijo zaenkrat ne bo.

V Franciji se tepejo

za žensko volilno pravico

V zborničnem odseku je bila že dvakrat v minulem tednu ženska volilna pravica na dnevnem redu, toda sklepati se ni moglo o izpremembi volilnega reda, ker odsek ni imel kvoruma. Z ozirom na to bo na prvi seji predlagalo 50 poslancev, da se takoj dovoli ženam volilna pravica za občinske volitve. Kakor znano, je parlament že dvakrat sklenil volilno pravico za žene, toda senat je oba predloga odklonil.

Niti v cerkev ni smel**Schuschnigg v Parizu**

Avstrijski kancler dr. v. Schuschnigg in njegov spremljevalec zunanji minister Berger-Waldenegg sta na svojem potovanju v Pariz in London doživela obupno blamažo.

V Pariz sta prišla na skrivaj, z avtomobilom, namestu z železnico. Kamorkoli sta šla, povsod ju je

spremljala policija, ki je bila v strahu za njuno življenje. Niti v cerkev, kamor sta bila namenjena po tolažbo, nista mogla, ker se je policija bala javnih izgrediv.

Neopaženo, kakor sta prišla, sta iz Pariza tudi odšla v London.

Angleški delavci so Schuschniggu povedali svoje mnenje v brk

Ko sta predstavnika avstrijskega fašizma prišla v London, ju je čakalo novo presenečenje. Na avstrijskem poslaništvu, kjer sta se nastanila, ju je obiskala deputacija 46 angleških parlamentarcev delavske stranke, ki je obema gospodoma povedala, da je njun režim v Avstriji nevzdržen, da

mora biti konec zatiranju avstrijskih socialnih demokratov, ker samo sodelovanje s socialisti lahko prinese Avstriji notranji mir. Šele, kadar bo konec fašistične diktature v Avstriji, bo mogla Avstrija računati na podporo Anglije.

Protest**proti preganjanju in mučenju na Španskem**

O razmerah v španskih ječah, ki jih je popisalo 564 jetnikov, smo že poročali. V ječah so socialisti, intelektualci, učenjaki, pesniki, pisatelji in advokati. Vsi trpe pod španskim terorjem in potrebujejo pomoči, če Španija nima pravega pravnega in človekoljubnega čuta.

Nekaj smrtnih obsodb je bilo že tudi izrečenih.

Z ozirom na vse te grozote je dne 18. februarja t. l. bila predlo-

žena predsedniku španske vlade Lerrouxu spomenica po telegrafu, v kateri se predsednika opozarja, da je dne 9. t. m. izjavil mednarodni delegaciji, da ne izvrši nobenih smrtnih obsodb več.

Spomenico so podpisali V. Basch, V. Auriol in V. Schevenels za ligo za človeško pravo, socialistična delavska internacionala in internacionala strokovne delavske zveze.

Najprej so šli Slovenci v Afriko**Italija-Abesinija resna zadeva**

Italija je vpoklicala šest letnikov v vojsko, ne le enega, kakor se glase italijanska poročila. V prvih dveh divizijah se nahajajo Slovenci in Hrvati, in sicer v florentinski 70 odstotkov, v mesinski pa okoli 30 odstotkov. Transporti čet in vojnega materiala se vrši z naglico.

Društvo narodov ne bo pomagalo Abesiniji

Ongleška vlada je sporočila Abesiniji, da Društvo narodov ne bo nudilo pomoči Abesiniji, če Abesinija ne ustreže zahtevam Italije, ki sedaj več ne zahteva, kakor je zahtevala ob sporu pri Ulaulaju. Italija hoče imeti tam tržišče in ozemlje za naseljevanje Italijanov.

Abesinija zahteva jamstvo

Abesinija je pripravljena sprejeti nevtralnno cono, toda obenem zahteva jamstvo, da se ne bo invazija ponovila. To jamstvo bi moralo dati Društvo narodov in velesile, ki sedaj ne ščitijo članice Društva narodov.

Zakaj Abesinija ne dobi pomoči

Angleški zunanji minister Simon je izjavil v spodnji zbornici, da ni med sosedami Abesinije (Anglijo, Francijo in Italijo) nikakršnega dogovora, po katerem bi ščitile meje Abesinije, če bi jo ena teh sosed napadla. Mi pa vemo, da so te države sklenile in odobrile rimski pakt ter dale Italiji dovoljenje,

kako daleč sme s svojimi zahtevami in da jih mora sama uveljaviti. Z ozirom na ta sklep najplivnejših držav v Društvu narodov je tudi logično, da ne bodo pripustile, da bi se v Društvu narodov razpravljalo resno o pomoči Abesiniji.

Abesinija se bo morala braniti sama

Ne trdimo, da je Abesinija kulturna in civilizirana država. Zakaj prav v Abesiniji imajo še vedno suženjstvo, in sicer jih ima tam kristjanska gospoda okoli 400.000. Vojaško pa je Abesinija moderno opremljena in hribovita dežela, da je vanjo težko prodirati. Izid vojne je torej še negotov.

Banja Luka je uvedla minimalne mezde

Občinski delavci (navadni) so prejeli v Banjaluki po 16 Din na dan. Pri proračunski razpravi je s. Balaban pojasnil, da taka plača ni na mestu. Po daljši debati je bil predlog sprejet, in sicer je bila določena za te delavce najnižja mezda na Din 20.—. Kvalificirani delavci so bolje plačani. Na predlog istega sodruga je bil dovoljen tudi večji kredit za občinska dela. S. Balaban je bil kot zastopnik banjaluške občine tudi na beograjski anketi, ki je razpravljala o potrebi zakona o minimalnih plačah.

Dolžnost nas kliče!

Volitev v narodno skupščino se vsekakor udeležimo.

To je po dolgih letih zopet prilika, da javno pokažemo in povemo s svojim glasovanjem, da smo v državi in kaj zahtevamo.

Znane so naše zahteve. Niso velike, ali pravične in opravičene so. Opravičene po večletni krizi, ki tare delavce in nameščence, obrtnike in kmete.

Vsi delovni sloji se nahajajo v težkih socialnih razmerah ter kličejo po pomoči.

Glasovanje za našo listo, ki naj združi vse one, ki trpe, mora biti najjasnejši klic po pomoči, kaj po pomoči, po pravici, po ureditvi pravičnih socialnih razmer.

Zato je dolžnost, da nastopajo socialni interesi složno.

Varujmo se pred hujšakci med delavstvom, ki žele nesoglasje, da bi naš glas ne bil premočan.

Smatrajte vsakršno agitacijo proti naši kandidatni listi za intrigo in škodoželjnost podkupljenih agitatorjev.

Zavedajmo se, da postavljamo svojo kandidatno listo samo zaradi tega, da poudarimo svoje zahteve ter jih potem branimo v narodni skupščini!

Malo zaleže naš glas zunaj parlamenta, več bo zalegel v njem.

Izkažimo svojim kandidatom nemejeno zaupanje kot enoten socialno beden sloj, da s tem manifestiramo za svoje pravice s svojim nastopom pri volitvah.

Politični sestanek v Beogradu

V nedeljo, dne 17. t. m. je bil sklican v Beogradu prvi politični sestanek kot ožji prijateljski razgovor glede na razpisane volitve v narodno skupščino. Zaradi obilega obiska se je vršil razgovor v veliki dvorani strokovnega doma.

S. dr. Živko Topalović je predložil po daljšem referatu načrt volinega oklica ter povdaril, da sodrugi po vsej državi zahtevajo aktivno udeležbo pri volitvah. Po svoji tradiciji želimo, da nastopimo boj samostojno. Računati pa moramo s tem, da so potrebne širše sile za povratek naše države k demokraciji, kakor tudi z določbami zakona glede postavitve in razdelitve naših kandidatov. Varujoč svojo politično samostojnost in idejo, moramo iskati in sprejeti pomoč, ki nam sigurneje omogoči uspeh.

Naravno, najvažneje je, da se pri pripravi ne dela težko kakor tudi ne pri volitvah z omejevanjem svobode in preganjanji. Le v tem primeru je mogoča udeležitev pri volitvah.

V razgovoru so nekateri sodrugi naglašali potrebo popolnoma samostojnega nastopa. S. Topalović je odgovoril, da je to najlažje in najenostavnejše, toda taktiko je treba prilagoditi izpremenjenim razmeram. Apelira na sodruge, da zaupajo svojim vodečim zaupnikom ter da ostanejo čvrsti in odločni ter kot državljani vestno izvrše svojo dolžnost ob volitvah.

Pripomba. V dravski banovini bodo šli socialisti samostojno v volitve. V drugih krajih sicer tudi samostojno, vendar bi pa sprejeli na listo kakšnega kandidata, ki sicer ni naš, pa vidi v skupnem nastopu delavcev in kmetov zagotovilo boljše bodočnosti delovnega ljudstva. Vsak sreski kandidat mora biti na eni državnih listi če hoče kandidirati. In, če kje mi nimamo volilcev, je praktičnega pomena, da pride sposoben človek v parlament, ki, čeprav ni naš, pa vendar po svojem dosedanjem zadržanju daje garancijo, da se bo boril za socialne pravice in za demokracijo in da bo razvoj pospeševal.

Spomenica s. Pastuhova Za demokracijo v Bolgariji

Voditelj bolgarske socialne demokracije s. Pastuhov je objavil možati oklic na predsednika vlade, generala Zlateva, da z ostalimi odgovornimi faktorji Bolgarije vrne deželi demokracijo in svobodo. Spomenica je napravila v javnosti velik vtisk ter je bila v političnih krogih najvažnejši predmet, o katerem so razpravljali.

Oblasti so Pastuhova zaprle ter ga strogo zaslisevale. Z njim je bil aretiran tudi dopisnik beograjske »Pravde«, ker je ta objavila spomenico. Oba pa sta bila že drugi dan izpuščena iz ječe.

S. Pastuhov je izjavil, ko je zapustil ječo, »da je svoje dejanje dobro premislil, da se prav nič ne kesa zaradi stališča v spomenici ter da bo nadaljeval z akcijo, ker mu pač nihče ne more odrekat pravice, da se bori za svobodo Bolgarije.«

Naš novi roman

V našem listu začne v najkrajšem času izhajati nov roman

„BOMBAŽ“

ki ga je spisal nemški pisatelj B. Traven. Ta pisatelj je delavstvu že znan po romanu »Zaklad Sierre Madre«, ki je izhajal v »Svobodi« 1. 1933. V »Bombazu« nam slika B. Traven življenje na mehiških bombažnih plantažah, dalje stavke v mestih, konča pa se roman z visoko pesmijo naravi. Snov je zajeta iz delavskega življenja in je poučna ter vzgojna. Travnovi romani se čitajo napeto ko detektivski romani, vsakega čitatelja pa mora zlasti prevzeti zdrav pisatelj humor, ki se mestoma zgosti v ostro satiro proti kapitalističnemu izkoriščanju. Prizori se vrste napeto kakor na filmu; kdor bo začel roman čitati, bo komaj čakal prihodnje številke.

»Bombaz« je prevedel v lepo in lahko umljivo slovenščino Talpa.

Tone Maček:

143

Slučaj Kumberger

Tudi pozneje, ko so hodili v šolo, se razmerje ni izboljšalo. Če sta šla sama, je bila vedno pokorna in uslužna, kakor hitro jih je pa bilo več skupaj, je spet začela. Vedno si je izmišljala novih načinov, da bi ga dražila. Navadno je, čim ga je zagledala, nahujskala svoje tovarišice, da so začele v zboru peti:

Franc, Kranc
pika pok,
žene krave
na potok.
Krava neče pit',
Franc dobi po r...

ali pa so v zboru neprestano ponavljale:

Kumberger, lančenperger
Kumberger, lančenperger...

da se je France kartresel jeze in je

pograbil, kar mu je prišlo v roke in zagnal med nje. Sledile so potem seveda zopet nove pritožbe in nove kazni, in nova roganja.

Pri takih akcijah je tudi njegova sestra Julka zašla včasih v nasproti tabor in je pomagala norčevati se iz njega. To je napravilo včasih tudi doma med njima napeto razmerje, ki je tudi materi prizadevalo skrbi.

Vse to je bilo vzrok, da Urše ni maral in se je je izognil, kjer je mogel, čeprav se je po izstopu iz šole čisto spremenila. Začela je iskati njegove družbe in skorajda laziti za njim, kar ga je še bolj odbijalo od nje. Če je bil pri Jernejčevih v dnini, na kopi v vinogradu, je vedno tako uredila, da sta kopala vštric. Če se je pri načetju naslednje frate prestavil na drugo stran, je tudi ona prišla za njim in ga je mučila z vse-mogočimi vprašanji, ki so se mu zdela bedasta in odveč. Vedno se je tudi zanimala, kedaj bodo Kumbergerjevi kopali in se je kar sama po-

nudila, da pride pomagat, kadar je bil tudi France doma. Zvečer ga je vedno opominjala:

»No, ali me ne boš spremil do doma?«

Ob nedeljah je vedno prihajala mimogrede, ko je šla k pozni maši, češ, da bosta šle z Julko skupaj v cerkev. V resnici je pa bilo to več radi njega in je bila vsa srečna, če ga je mogla ujeti, da je šla z njim. Nazaj grede je zopet kje počakala, da sta šla skupaj.

France se ji je izognil, če je le mogel. Presedala mu je, zlasti ko so ga že tovariši začeli dražiti z Urško in ga imenovali »mladega Jernejca«. Vse to ga je še bolj gnalo od doma in v Hrastniku je Uršo zlahka in hitro pozabil.

France je še dolgo tuhtal in poslušal šumenje suhe kožušinke pod glavo. Spomnil se je tudi opomina matere:

»Bodi vsaj prijazen z njo. Sosedje so nam in so nam potrebni.«

Vzdihnil je, potem pa se je jezno obrnil na drugo stran in zamrmral:

»Če je tako, pa naj bo. En dan bom že prestal.«

Kmalu je tudi on začel globoko dihati.

V nedeljo je šel k pozni maši in se ni več vrnil. Osvojil si ga je Janez. Moral je z njim, da še oskrbita to in ono; naročila sta v vaški gostilni malico za svate, ko se vrnejo iz cerkve, kupiti je bilo treba pri trgovcu še nekaj malenkostnih daril za Metine polbrate in sestre in za mačeho, oskrbeti se je bilo treba s cigarami in nazadnje sta obredela v gostilni s fanti, ki so skušali izkoristiti ženino darežljivost:

»Za en štefan pa že smeš dati, danes, zadnjič kot fant med fanti.«

Pozno popoldne je spremljal France Janeza proti njegovemu domu.

(Dolje prihodnjič.)

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Doma in po svetu

Glej, komu zaupaš. Znan nam je političen boj iz prejšnjih let. Razne politične stranke so izmislile vsemogoče intrige, da bi zmedle naše volilce. Spominjam se še, kako je neka stranka z debelo lažjo trdila, da je s. E. Kristan razgovarjal z nasprotno stranko in sklenil z njo kompromis, da bodo naši volilci glasovali za nasprotnika. Govorili so o naših »kapitalistih« in »plačanih« agitatorjih. In vendar je bilo vse zlagano z namenom, da se ruši zaupanje v delavskih vrstah. Take laži so trosili nasprotniki javno. Sedaj se to ne bo vršilo javno, pač pa se utegne vršiti tajno za vratni in od človeka do človeka. Našim zaupnikom, somišljenikom in vsem socialno bednim povemo samo to: Če kdo prične pri vas s takimi govoricami, če skuša kdo s podobnim blatenjem in sumničanjem škodovati našemu nastopu, vedite, da je vaš in naš sovražnik, ker hoče preprečiti pri volitvah soglasno manifestacijo za socialne pravice.

»Slovenec« in »Jutro« prav rada **potegeta skupaj** — kadar gre proti delavcem. Tako ob našem volilnem proglasu »Slovenec« izraža vse svoje nezadovoljstvo, da bo postavljena skupna enotna delavska lista za vso državo, in da ne bo nobenih razcepljenih list. Mi prav dobro razumemo nejevoljo »Slovenca«, ko vemo, da je v preteklih letih delavstvo izgubilo marsikatero pozicijo samo radi notranjih preprirov, ki jih je izkoriščala zase klerikalna gospoda. Temu je sedaj konec in enotno delavstvo je zopet na pohodu. »Slovenec« pravi, da je naš program podoben onemu angleške delavske stranke. Prav! Kakor zmaga je angleška delavska stranka, ki bo kmalu postavila obe meščanski stranki pod kap, tako bo tudi pri nas delavstvo obrnilo hrbet Kopitarjevi in Knaifjevi ulici. **Za delavsko listo bo glasovali tudi večji del krščansko-socialnega delavstva**, ker edino na ta način lahko obsodi reakcionarno politiko ljubljanskih Starhembergovcev. — »Jutro« se pa kot priznana breznačelna firma ne peča z našim programom, temveč se samo hinavsko sprašuje, če bomo pobrali dovolj podpisov. »Jutrovčki«, naj vas prav nič ne skrbi, mi vam bomo dokazali, koliko podpisov lahko zbere naš pokret, ki res izvira iz ljudstva, mi vam bomo dokazali, da je ljudsko gibanje še vedno močnejše od nasilnosti in korupcije. Sporočite vi rajši svojim cenjenim naročnikom, da »Jutrovih« kandidatov ne mara nihče več ne zgoraj, ne spodaj in da vas včerajšnji lastni pristaži tako zaničujejo, da morate prebirati zagrebški »Obzor«, če hočete zvedeti, kod povsod se ponujajo vaši včerajšnji prijateljski! V tem mizernem položaju, v katerega ste zašli s svojo kramarijo, dragi »Jutrovčki«, vam tudi cinizem ne pristoja več.

Zadnji predsednik avstrijskega parlamenta je umrl. Dr. Gustav Gross, ki je bil zadnji predsednik avstrijskega parlamenta, je dne 24. januarja umrl v 79. letu starosti.

Brambni zakon v Švici sprejet. Zaradi splošne vojne mrzlice so se zgenili tudi v Švici. Sklenili so zakon za podaljšanje vojaškega večbanja ter odredili o tem zakonu ljudsko glasovanje. Za zakon je glasovalo 507.000, proti zakonu pa 432.000 Švicarjev. Vojna in oboroževalna mrzlica je kljub propagandi za mir postala največje »kulturno« zlo dobe.

Posnemajte! S. Stern Franc iz Kos. Mitrovica je daroval za tiskovni sklad Din 100.— Iskrena hvala!

Delavstvo gre na volitve!

Mariborski zaupniki za udeležbo delavstva pri volitvah

V petek, dne 22. t. m. se je vršil v dvorani Delavske zbornice zaupniški sestanek, na katerem so delavski zaupniki zavzeli svoje stališče glede udeležbe delavstva pri volitvah v Narodno skupščino. Dvorana je bila nabito polna, razpoloženje pa izborna.

Sestanek je otvoril s. Eržen, ki je uvodoma obširno obrazložil politični položaj v državi in stališče delavstva v pogledu udeležbe pri volitvah v narodno skupščino, ki se bodo vršile dne 5. maja t. l.

Kot drugi je govoril s. Petejan, ki je v svojem govoru poudaril, da delavstvo ne rabi nobenega protežiranja, temveč zahteva le to, da bo zamoglo pri volitvah nemoteno vršiti agitacijo in da se volilcev delavske liste ne bo preganjalo. Ta zahteva je bila sporočena tudi merodajnim vladnim krogom z apelom, da se tozadevno jasno izrazijo. Odgovor se je glasil, da se bo pri volitvah postopalo le v smislu zakona. Volitve so javne, toda zakon določa, da se volilcev radi glasovanja ne sme preganjati.

Na vprašanje s. Eržena, ako se naj delavstvo udeleži teh volitev s samostojno socialistično delavsko kmečko

listo so zaupniki odgovorili z burnim odobravanjem.

Nato je govoril s. Jelen o tehničnih pripravah za volilni boj. Delavstvo bo moralo od svojih skromnih prejemkov žrtvovati za volilni sklad, ker delavstvo ne poseduje nobenih fondov.

Povdarjal je zlasti tudi s tem v zvezi potrebo po razširitvi našega tiska, ki je najboljša medsebojna vez delavstva.

Nato je še govoril s. Grčar, ki je povdaril, da gre delavstvo v volilni boj s svojim programom in poziva vse resnične prijatelje svobode, da se mu pridružijo. Omenil je dalje, da velja tudi za javne nastavitve volilna svoboda, radi česar se lahko javni nameščenci mirno izrečejo za naš program. Ko je omenil veliko število kandidatov, ki se trudijo v Beogradu, da bi prišli na vladno listo, je bilo v dvorani mnogo smeha.

Na predlog s. Bibiča je bil nato izvoljen ožji in širši volilni odbor, na kar je s. Eržen s pozivom, naj gre delavstvo v volilni boj s parolo:

— — — zaključil ob burnem pritrditvenju zaupniški sestanek.

Impozanten zbor delavskih zaupnikov v Hrastniku

Preteklo nedeljo, dne 24. t. m. se je vršilo v Hrastniku veliko zaupniško zborovanje, ki je sklepalo o udeležbi socialističnega delavstva pri predstojeh volitvah.

Zboru je predsedoval župan s. Malovrh, poročilo pa je podal s. Petejan. Izvajanja govornika, ki je sporočil, da se delavstvo povsod živahno pripravlja na volitve je bilo sprejeto z velikim odobravanjem.

Da še podčrtajo pripravljenost hrastniškega delavstva na udeležbo pri volitvah so spregovorili še številni navzoči zaupniki s. Beutl in drugi.

S. Malovrh je zaključil impozantno zborovanje pripominjajoč, da bodo delavci, mali kmetje in mali obrtniki hrastniške kotline izvršili v polni meri svojo dolžnost in 5. maja glasovali strnjeno za našo listo.

Ljubljana

Ljubljanska »pomozna akcija«. Socialnopolitični odbor mestne občine ljubljanske je sklenil uvesti pomožno akcijo za čas od 1. februarja do konca maja 1935. Prosto-voljni davek znaša na mesec Din 1.— in ni obvezen. Delavstvo ni proti akciji za nezaposlene. Izkušnja pa nas uči, da se nabrani denar deli brez kontrole delavstva iz takih fondov. Delavstvo je odstotno najbolj obremenjeno z davčninami ob svojih mnogo premajhnih prejemkih. Ta davek in še marsikaj naj bi plačali oni, ki verizijo v sedanji krizi. Če pa se zbira denar za nezaposlene delavce in nameščence, potem naj se da njih organizacijam vpogled in porablja tudi izključno v namen, ki mu je namenjen.

Nekaj ljubljanskih brivskih »mojstričev« razlaga zopet v »Slovenskem Narodu« od sobote, kako kvarno in škodljivo je, če se izvede v brivnicah nedeljski počitek. Argumentacija za izvajanje nedeljskega dela je demagoška. Doslej še ni bilo nobenega protestnega zborovanja zaradi odprave nedeljskega dela, ker so nedvomno tudi moški

in ženske, ki morajo hoditi v brivnice, vsaj toliko socialni, da priznavajo brivskemu pomočniku in pomočnici en dan počitka v tednu. Na argumente skrivajočih se »mojstričev« ne bomo reagirali, ker so navadne fraze. Priporočamo pa dotičnim mojstrom, ki se doslej skrivajo in venomer drezajo v nedeljski počitek, da skličejo javen protestni shod. Tam naj nastopijo, da bomo vsaj vedeli, kakšni zajci tiče za grmom. To utegne biti velika manifestacija, če je vsa javnost tako nesocialna kakor potuhnjeni gospodje.

Delavsko glasbeno društvo »Zarja« in železničarji v Ljubljani priredijo v nedeljo, dne 3. marca t. l. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice živahen predpustni družabni večer s plesom, koncertom, kupleti in drugimi zabavami. Igrala bo godba na pihala društva »Zarja«. Vstopnina 6 Din. Za izborni pijačo in jedočo je preskrbljeno. Soderugi in sodružice, pridite na ta delavski družabni večer, da bomo svoji med svojimi.

Maribor

Prvi sestanek novoizvoljenih obratnih zaupnikov

Sestanka se je udeležilo 200 zaupnikov

Krajevni medstrokovni odbor v Mariboru je sklical za minulo nedeljo zaupniški sestanek, ki je zelo lepo uspel. Sestanka se je udeležilo okrog 200 zaupnikov, ki so napolnili dvorano Delavske zbornice. Predsednik KMO. s. Jelen je uvodoma čestital organizacijam k lepemu uspehu pri volitvah obratnih zaupnikov, na kar je s. Vidovič poročal o poteku letošnjih volitev obratnih zaupnikov, pri katerih je zaupniški zbor sodbodnih strokovnih organizacij nele obdržal dosedanje postojanke, temveč se je še za lepo število povečal. Govornik je dalje obrazložil zakonite pravice in dolžnosti obratnih zaupnikov.

K drugi točki dnevnega reda je govoril s. Jelen o smernicah bodočega dela, ki se je zlasti bavil v vprašanju poslovnih redov v industrijskih obratih v smislu obrtne-

Pri »Orlu« so minulo nedeljo naprednjaki postavljali kandidate za predstojaje volitve. Na ta sestanek pa niso imeli dostopa poročevalci »tudi naprednega časopisja«. Upravičeno se torej »Večernik« pritožuje, da je bil na zborovanju poleg gosp. ministra dr. Marušiča in bivšega ministra g. Puclja tudi g. dr. Lipold, medtem ko so se morali poročevalci JNS časopisja odstraniti. Čudno postopanje! Kaj ne?

Vešala, vešala! Minuli ponedeljek sta bila na dvorišču mariborske jetnišnice justicirana kaznjena Lakner in Pančur, ki sta lansko leto poskusila pobegniti iz moške kaznišnice, pri čemur sta ubila paznika Petrina. Dnevno časopisje je že teden dni v dolgih člankih priobčenih na vidnih mestih kovalo iz tega žalostnega dogodka kapital in z veliko naslado poročalo o predstojeh justifikaciji. Posebnih simpatij je bil deležen

krvnik Hart, ki se je nekoliko zakasnil s svojim prihodom in s tem pripomogel, da se je lahko o dogodku dalje časa pisalo. O justifikaciji sami je nek dnevnik priobčil uvodnik, ki zavzema nad dva stolpca prostora. Ako tako početje vpliva vzgojno, ne bomo danes razmotrivali. Eno pa je gotovo, da kapitalizem porabi celo vešala za senzacije, da s tem pridobiva nov kapital.

Železniški delavci, ki so zaposleni v delavnici in kurilnici drž. železnice, bodo volili v Mariboru. Za te uslužbence bodo otvorili dve novi volišči. Na tem so imeli poseben interes nekateri faktorji v nacionalnem taboru, ki očividno skušajo s tem zasigurati gospodu kandidatu nacionalnih železničarjev mandat. Če pri tem gospodje le niso napravili račun brez krčmarja?

Odkod takšne razlike? Šoferji morajo plačevati vsako leto za podaljšanje svojih

legitimacij Din 50.— takse. Drugi poklici sicer niso na tak način obdavčeni, toda najbolj čudno pri tem je, da znaša taksa povsod drugod Din 50, v Mariboru pa morajo šoferji plačati poleg gornje takse še Din 15 kol-kovine! Treba bi bilo ugotoviti, zakaj ta razlika v takсах; gre za šoferje, ki so v večini silno slabo plačani.

Tretje zdravstveno predavanje »Svobode« v Mariboru se bo vršilo v sredo, dne 27. februarja 1935 ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo g. dr. Vrtovec o nalezljivih boleznih. Pridite v polnem številu.

Mojstrski izpit. Včeraj so se vršili pred izpitno komisijo mojstrski izpiti pekovskih pomočnikov. Izpit sta napravila Vrenko Jan-ko in s. Rakuša Karol, k čemur mu iskreno čestitam.

Mariborsko gledališče. V torek, dne 26. t. m. ob 20. uri: »Pester večer Smerkoljeve, Jelačina in Vondraška, red B. Sreda, dne 27. februarja: »Veseli kmetič«, red B. V četrtek, dne 28. t. m. ob 20. uri zadnja vpri-zoritev Golouhove basni »Od zore do mra-ka«. Znižane cene.

Lesni delavci v Mariboru priredijo v soboto, dne 2. marca 1935 v gostilni Podgoršek v Novi vasi **družabni večer**. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop prost. Igra priljubljena godba. K obilni udeležbi vabi **vodstvo**.

Celje

Volitev v narodno skupščino se po objavljenem proglasu udeležimo tudi mi. Za provedbo volitev v celjskem srezu smo organizirali posebno **volilno pisarno**. Te dni bo izvoljen tudi srezki volilni odbor, ki bo vodil volitve in ki bo sklical veliko srezko konferenco, na katero bodo povabljeni zaupniki iz cellega sreza. Ta konferenca se bo vršila sredi meseca marca v Celju in bo imela nalogo določiti predstavniki naše liste na vseh voliščih, ter določiti kandidata za naš srez. Konferenca mora biti dobro pripravljena, tako da bo na njej zastopana vsaka vas v našem srezu in da bo prisostvoval konferenci najmanj en zastopnik delavcev iz vsakega obrata v našem srezu. Pripravlja se na to konferenco!

S kom gremo na volitve nas vprašujejo prijatelji iz raznih krajev? Mi smo za sodelovanje z vsemi, ki se strinjajo z našim volilnim proglasom, ne glede v katerem poklicu se udeležujejo. Pri teh volitvah bomo imeli priliko videti naše prijatelje in tudi naše nasprotnike in ne bo nam težko, v bodočnosti usmeriti naše delovanje.

Ce naj tudi kmete pritegnemo k agitaciji vprašujejo nekateri zaupniki v zunanjih krajih? Gotovo, saj so časi, ko so naši nasprotniki strašili kmete, da bomo mi, čim zmagamo, odvzeli vsakemu, eno kravo, če bo imel dve, za vekomaj minuli. Kmetje vedo da se zavedamo skupnih interesov in da eni brez drugih ne moremo uresničiti svojih želja. Za srezko konferenco je pripravljen poseben **kmetijski referat**, ki bo pokazal, da razumemo kmetijske težnje, ki so lahko izvedljive če postanemo dobri zavezniki. Kjer imate kaj stikov s kmeti jih povabite na srezko konferenco! Vsaka vas naj ima najmanj enega zastopnika.

Kaj pa obrtniki trgovci in drugi svobodni poklici, vprašujejo dalje naši zaupniki. Odgovor je kaj kratek in enostaven: **Komur prodajajo svoje blago s tistim naj tudi volijo!** Če se bo delavcem in kmetom boljše godilo, bo šlo boljše tudi obrtnikom, trgovcem in intelektualcem. Če delavci stradajo, stradajo tudi trgovci in obrtniki, to se je najboljšje pokazalo v Trbovljah, zato pa sedaj skupno korakajo in so si v zmagovitem pohodu že osvojili občino, sedaj gredo pa dalje. Mi jih bomo pa posnemali!

V zadevah glede volitev se obračajte na naslov: **F. Svetek, Delavska zbornica, Celje.**

Za srezko konferenco: Vsak obrat in vsaka vas svojega zastopnika!

Hrastnik

Ogromno protestno zborovanje steklarskega delavstva na prostem

V sredo, 20. februarja se je vršilo pred gostilno Domitrovič protestno zborovanje steklarskega delavstva radi izpadov gosp. ravnatelja steklarne ob priliki intervencije 16. t. m. napram obratnim zaupnikom in delavstvu.

Najprej je bilo rečeno, da se bo zborovanje vršilo v sami steklarni, česar pa sreski načelnik ni dovolil.

Ko je sirena zatulila 12. uro, so se vsi delavci zbrali pred tovarno in korporativno odkorakali do gostilne Domitrovič. Predsednik obratnih zaupnikov sođr. Jager Joško je otvoril zborovanje in poročal o intervenciji, katera se je vršila 6. februarja pri ravnateljstvu. Zaupniki so v imenu delavstva zahtevali: 1. da se v vseh oddelkih upelje 8urni delavnik; 2. da se kateri vr-nejo odtegljaji 1 odst. davka, o katerem je upravnno sodišče, kakor tudi državni svet razsodil, da se je neupravičeno pobiral; 3. da se odpuščeni 4 delavci zopet sprej-mejo na delo. Gosp. ravnatelj je izjavil, da bo skušal 8urnik uveljaviti, kolikor bo le mogoče. To vprašanje pa še do danes ved-no ni urejeno. Glede davka je izjavil, da bo odredil izplačilo, tekem tedna, najpozneje pa na plačilni dan. Pri izplačilu dne 16. t. m. pa so delavci ugotovili, da davek ni bil vr-njen. Zahtevali so intervencijo pri ravnat-elju. Interventirala sta ss. Jager in Maurer. Gosp. ravnatelj si je pa pri tej priliki do-volil izpade napram zaupnikom, kakor tudi celokupnemu delavstvu, da o tem rajši ne poročamo. Od 4 delavcev je sprejel 3 nazaj v službo, enega pa ne. Ko je, si Jager dal poročilo, je delavstvo naprosilo, da naj sve-tuje, kaj se naj ukrene. Delavstvo je bilo nad nastopom ravnatelja silno ogorčeno.

Zborovalci so predlagali protest na Delavsko zbornico s predlogom, da naj ukrene vse potrebno na merodajnih mestih: 1. da bi se takoj upeljal v vseh oddelkih 8 urnik, nadure pa, da bodo plačane po zakonu; 2. da bi se takoj vrnilo 1 odst. davek, kateri nam je bil nepravilno odtegnjen; 3. da se naj plače redno izplačujejo, oz. z zamudnimi obrestmi, ako se izplačilo zakasni; 4. da bo delavstvo dobilo zadoščenje in da bodo zaupniki s strani podjetja res upoštevani.

K besedi se je priključil trgovec gosp. Hofbauer, ki je omenjal, kako tudi trgovci propadajo in da je zadnji čas, da se tukaj nekaj ukrene. Če delavec ne zasluži, tudi trgovec ne more shajati. Pozival je k solidarnosti. (Obzluujemo, da šele sedaj uvidevajo tudi oni sloji, ki od delavca živijo, kje je njih mesto. Vabimo jih, da se z nami borijo za boljšo bodočnost.)

Po sprejeti resoluciji je sodr. predsednik zaključil zborovanje z pozivom, naj se zborovalci mirno razidejo. In zopet so korporativno odšli vsi do steklarne, tam pa je bil razhod. Ta čas, ko se je vršilo zborovanje, je delo počivalo, videlo se je, da je delavstvo na vse pripravljeno in da si ne pusti dopasti, da bi se z njim postopalo kot bi se komu zdelo.

Delavci in delavke v steklarni so pokazali solidarnost. Ampak to še ni dosti, treba je da vsi vstopijo v svojo razredno organizacijo in se v njenem okviru borijo za svoje pravice. Zborovanja se je udeležilo 700 do 800 delavcev, kar je za Hrastnik rekordno število.

Sedaj pa še nekaj pripomb k izpadom gosp. ravnatelja. Gospodje ste menda pozabili na čase po vojni, ko je bil postavljen komisar za steklarno v Hrastniku, katerega ste morali vsak dan poročati o vseh tekočih zadevah. In tedaj ste vedno poklicali enega zaupnika, da je šel z vami. Ali ste pozabili kako so morali tisti čas zaupniki pri delniški vladi intervenirati za vas? Ali ne veste več, kako je bilo takrat, ko so rudarji stavkali in vam niso dali plemo, da so naši zaupniki izposlovali, da ste ga dobili in lahko obratovali. Spomnite se časov, ko je bil komisar v steklarni in je v peči tako gorelo, da ni bilo mogoče delati in ste zaupnike prosili, da naj nikar ne stavkajo, pač pa naj postavijo zahteve, ki se jim bodo sigurno odobrile itd. Vprašamo vas sedaj, ali si je to delavstvo zasluzilo, da z njim sedaj tako postopate? Saj se imate njemu zahvaliti, da se je po vojni vsa stvar tako uredila v steklarni. Upamo, da je bil to zadnji nevalificirani nastop napram delavstvu. Ako pa se misli s tem nadaljevati, bomo prisiljeni še druge stvari iznesti v javnost, ki vam, gospodje, ne bodo ljube.

Kranj

»Svoboda« je imela svoj redni občni zbor dne 17. februarja, kateri je bil s strani članstva polnoštevilno obiskan. Pred otvoritvijo je zapel pevski zbor delavsko himno »Slava delu«. Nato so podali funkcijari svoja poročila. Iz poročil je bilo razvidno, da je delovanje »Svobode« vsako leto bolj uspešno. Videlo se je, da je »Svoboda« res v pravem pomenu delavska kulturna organizacija, katere se je tudi že zasedala med širše plasti delavstva. V članstvu je »Svoboda« od zadnjega občnega zbora zopet napredovala. Tudi knjižnica si je zadnji čas, odkar je prenovljena in izpopolnjena, pridobila precejšnje število vestnih obiskovalcev, ki zelo pridno segajo po lepih knjigah. Bolj skromno je bilo poročilo dramskega odseka, čemu je pa vzrok ta, da je večina članov in članic preoddaljena in radi tega ne more sodelovati, nekateri pa so v tovarni pre zaposleni, ali pa delajo na dve izmeni in so potem prosti vsak drugi teden. Pevski odsek pa zdaj zopet agilno deluje. Z rednimi vajami je začel meseca decembra. Kažejo se že zadovoljivi uspehi, ker moramo upoštevati, da so tudi tukaj težkoče, kakršne smo omenili pri dramskem odseku. V imenu centrale je pozdravil občni zbor s. Marinšek in se zahvalil članstvu za polnoštevilni obisk. V kratkih besedah je omenil važnost in pomen delavske kulture in priporočal, da naj bo vsak delavec »Svoboda« tudi strokovno organiziran. Vsi, kateri so za sport in turizmo, naj se udeležijo le v delavskih sportnih društvih oziroma turističnem društvu »Priatelj Prirode«. (V Kranju teh društev seveda še nimamo. Vsekakor bomo pa skušali ustanoviti še letos delavsko turistično društvo »Priatelj Prirode«, za prihodnjo zimo pa svoj smučarski klub.) Spomnil se je tudi letošnjega izleta vseh »Svobod« v Celju in priporočal, da se ga članstvo v čim večjem številu udeleži. K zaključku je omenil sklep centrale, da se mora članstvo »Svobode« v letošnjem letu podvojiti, zato vsi na delo, za razmah delavske kulture, katere je temelj razrednega boja delavstva. Izvoljen je bil soglasno novi odbor, sestavljen iz najagilnejših članov. K raznoterostim se je oglasil s. Vehovec, ki je v glavnih obrisih poročal o delovanju kranjske »Svobode« od ustanovitve do danes. Na kratko je omenil vse težkoče, s katerimi se je podružnica morala boriti in kako je prišla na zavidno višino tako, da jo danes respektirajo tudi že meščani. Priporočal je članstvu, da čita znanstveno-marksistično literaturo, da pridno poseja diskusijske večere itd., ker s tem se vadi delavstvo samostojno misliti. Članstvo vzgajati je delo »Svobode«. K zaključku je pripomnil predsednik s. Pravst, da smo bilanco letošnjega delovanja pregledali in konstatirali,

Kdor trka se mu odpre...

V odgovor »Delavski Pravici«

Delavska Pravica je pisala. Prosimo, Pravica. Krščanski človek razume to stvar tako, da v ta listič razum pravice sploh ne more ničesar drugega priti. In ta listič se je opogumil in napisal dolgo klobaso o javniških dogodkih. Mi smo dosedaj o tem molčali, misleč, da je bolje tako. Ker pa ste stvar načeli, gg. tovariši, nam je to zelo všeč, samo bodite drugi toliko krščanski in pišite resnico, ki je hčerka božja. Ne ravnajte se po jezuitskem geslu, da namen posvečuje sredstva in da vam je vse dovoljeno, samo da očrnete marksiste, jih pokazete svetu kot zapeljivce in izdajalce proletariata, svoje kimovce pa pokazete kot junake. Ob prvi priliki se spovejte tega greha. Razvoj pa gre kljub temu svojo pot naprej in lepega dne vas bo tudi zadnji Janez spoznal kdo ste in obračunal z vami po zaslužnju, kakor že marsikdo.

Torej Javornik. Dne 6. januarja 1935 ob 18. uri je bilo v Delavskem domu na Savi skupno posvetovanje zaupnikov vseh treh organizacij radi javniškega spora. Ugotovilo se je, da ta spor ni od včeraj, da so se i delavstvo i zaupniki skoraj celo leto trudili, da bi v oddelku fine pločevine v tvornici na Javorniku dobili še enega moža kot rezervarja, da vsaj delno razbremenijo tu in tam kakoga delavca, kajti ugotovilo se je, da so nekateri tam zaposleni izgubili na svoji telesni teži od kar tam delajo po 9, 11 in celo 13 kg, da so padali v nezavest pri valjanju, da jih je bilo v enem tednu 7 v bolnici in da je glavni zaupnik nekdo pripeljal k valjanju obratovodjo in mu pokazal delavce, kako so vsi preznojeni in ga vprašal, če ne vidi potrebe, da da še enega moža na razpolago, da pa mu je ta odgovoril, da to vidi, ali iz principa, da ga ne da. Dalje, da sedaj delavci tam delajo eno tretjino več, kakor so pa pred sklenitvijo kolektivne pogodbe in da to delajo čisto zastoni, ker je bila kolektivna pogodba sklenjena po prejšnjem načinu dela.

Taka je bila atmosfera, ko je delavstvo dne 22. decembra 1934 5 minut pred končano šifto dobilo razglas od obratovodstva, da je to zadnji šifit in da se potem praznuje do 3. 1. 1935, pri čemer je pripomnil, da so bili slični razglasji v drugih obratih že po dva do tri dni preje nabiti in da se je v njih vsaj povedalo, da je vzrok počivanja obrata pomanjkanje dela, dočim razglas v valjarni tega ni vseboval. Povsod so bili o počivanju dela obveščeni tudi obratni zaupniki, le v valjarni se jih je popolnoma prezrlo. Samoočebni umevno je, da je moral tak razglas delavce do skrajnosti razburiti in so radi tega ustavili delo, da se pogovorijo, kaj bi se naj ukrenilo. Med tem pa so že tudi prihajali delavci druge šifte, da nastopijo delo. Poklicali so glavnega zaupnika ki je takoj prišel in odredil, da se z delom nadaljuje, dokler ni končano delo. Delavci so ga brezpozojno ubogali. Medtem pa so šli glavni zaupnik in še par drugih k obratovodju vprašat za pojasnilo radi takega postopanja. Ko se je ta izgovarjal, da ni dela in da so čakali do poslednjega trenutka na pošto, če bi morda prišlo kako naročilo, ki ga pa ni bilo, radi česar je bilo odrejeno praznovanje. Zaupniki so predlagali, da naj se delavstvo vsaj zasilno zaposli, kajti če tuja firma »Slograd« lahko dela v tovarni različna tuja dela, zakaj jih ne bi v takem slučaju prvenstveno domači delavci. Opozorili so ga tudi, da je bil že za preteklo velikonočne praznike slučaj, ko so šli nemški instruktorji na plačan dopust v Nemčijo, so morali iti naši delavci na neplačan dopust. Sedaj pa tega nočejo in če ni dela, naj se jim da zasilno delo.

Ko so se zaupniki vrnili z neuspelo intervencijo od obratovodje, so med tem časom delavci izvajali vse, kar so imeli na gretju v peči in so čakali na poročilo za-

da je bila zadovoljiva. Pozival je člane in članice, da gremo vsi na novo delo, kakor tudi, da naj vsi gojimo in širimo pravo delavsko kulturo v skupni zajednosti, katere nam bo največ pripomogla do skorajšnje zmage socializma. Družnost!

Črna

Kaj pa bi človek na to rekel? V zadnji številki »Delavske Politike« je neki smučar iztresel razne paberke iz svoje torbe, med katerimi se je čitalo tudi o nekem črnem mesarju, ki naj bi baje daljal po novem letu »ceneje« meso namesto noveletnega voščila v »Delavski Politiki« vsemu delavstvu. Kaj pa, ko bi se na primer kak mesar ob priliki zadnjih občinskih volitev tako daleč spozabil, da bi se o delavstvu zaničljivo izražal, češ, da nima kaj od delavstva, da bi bil proti delavstvu celo nastopal, nadalje, da bi vse delavske prireditve ignoriral itd., da bi se, recimo, še njegova boljša polovica spravila nad kako mirno in nedolžno ženo — svojo stranko — članico delavskega konzuma in nad njo izlila ves svoj bes, češ, zakaj delavski konzum prodaja suho meso za »pusta« po 14 Din kg, ko bi ga, recimo, imel mesar sam štiri velike škafe pripravljenga ali po kg Din 18. — in ki bi se, recimo, povrh vsega še pošteno pridušila, da v delavski konzum ne gre več kaj kupit, dali bi zaslužila taka »mesarija«, da jo delavstvo podpira? Kaj porečeš, čitatelj?

Jesenice

upnikov. Ko so ti baš poročali, kaj so opravili, je prišel obratovodja med delavce in jih vprašal: »Ali boste delali, ali ne?« Ko so sedaj vsi delavci tirjali zasilno delo, jim zopet reče obratovodja: »Ali boste delali, ali ne, saj niste babe, še pet minut vam dam časa za odločitev, če ne, pa bom sam ustavil valjavnico!« Še predno pa je poteklo pet minut, ki jih je obratovodja sam določil, je šel in ustavil valjavnico. Radi tega, ker so delavci na pravilen in dostojen način prosili za zasilno delo, je obratovodstvo pet delavcev vrglo na cesto, češ, da je v obratu izbruhnil divji štrajk. Brez vsakega zaslišanja, kdo je kriv ali ne (za časa vojne v Judenburgu je bilo odrejeno, vsak deseti mož bo ustreljen), je bil vsak deseti delavec odpuščen.

Treba je bilo sedaj resno razmišljati o situaciji, ki vlada v tem obratu in padli so predlogi o stavki.

Obe skupini JSZ, kakor tudi NSZ iz Jesenic in Javornika sta tirjali od večinske SMRJ, da naj pokaže načrt, kako naj se to izpelje. SMRJ je res pokazal svoj predlog, ki je kljub temu, da je bil še precej grobo sestavljen, že predvideval sodelovanje ostalih dveh organizacij. Mi smo vedno za demokracijo in sodelovanje, drugi pa govore o neki enotni fronti. Uvažujoč vse težave, ki tarejo delavstvo, smo ugotovili, da je prišlo do težkega konflikta radi tega, ker ni bilo nikakega kontakta s tehničnim ravnanstvom, ker se je odklanjalo delavske zaupnike, kadar so hoteli intervenirati itd. (Ako se stvar ne bo dala rešiti mirnim putem, potem bo treba resnično misliti na energičnejše korake. Po tem poročilu se je oglasil zastopnik NSZ Javornik in izjavil, da se v celoti strinja s tem predlogom. Za obe skupini JSZ pa se je oglasil g. Gaser Albin kot predsednik jeseniške skupine. Rekel je, da ima pomisleke in da ima on svoj predlog. Oglasili so se tudi drugi zaupniki in izjavljali, da jim vsa zadeva ni nič znana in kljub temu, da je g. Gaser preje izjavil, da se je posvetoval celi dopoldan in popoldan in pripravljal predlog, je zahteval posvetovanje s svojimi zaupniki. Seja se je prekinila in krščanski socialci so odšli na posvetovanje za 10 minut. Govornik NSZ, podružnice Jesenice, pa je izjavil, da nima mandata za Javornik in je kolebal, da ga nihče ni mogel razumeti, ali je za ali proti. Nam pa je bilo jasno, zakaj to kolebanje, niti ena izmed obeh skupin ni bila prizadeta niti po enem članu, zato sta seveda temu primeru uravnavali svojo taktiko. Po posvetovanju je izjavil g. Gaser, da ima on svoj predlog in da se z našim ne strinja. Njegov (oz. njegove skupine) predlog je bil približno tak, da naj se vseh pet reducirančev podpira (seveda, ker ni bil noben izmed njih njihov član), ko bo na tovarna hotela pričeti obratovati v obratu fine pločevine, se gre pa s tem obratom v stavko. (Pripominjamo, da je imel ta obrat, tiste dni 150 do 180 vagonov pločevine na zalogi.) Zakaj so hoteli krščanski socialci pognati samo ta obrat v stavko? Saj so morali vedeti, že v naprej, da bo zlomljena in z njo tudi SMRJ, ki naj bi jo vodil. Predsednik jeseniške NSZ je parkrat skušal pregovoriti Gaserja, naj odstopi od takega predloga, Gaser pa se ni hotel udati, izjavljal je, da gredo on in njegova skupina samo po tej poti in nikamor drugam. Sedaj naj čitatelji sami sodijo o tem, kako je treba označiti tak nastop. Tembolj moramo o stvari razmišljati, ker gospodje krščanski socialci doslej še niso drugega delali, kakor zahtevali prepise načrtov vsake akcije zato, da so jih lahko pošiljali v njihov časopis. Sedaj pa, ko jih več ne dobijo, so pa začeli na tak način postopati. Tako izigravanje je popolnoma v duhu načel krščanskega solidarnizma, čijega podlago tvorijo moralni nauki jezuitizma. (Dale prihodnjic.)

Ptuj

Zakonska zaščita žene. O tej temi, ki mora zanimati vsakega delavca in predvsem delavko, je v četrtki pred natlačeno polno dvorano predaval s. dr. Reisman takole: Ženska je po naravi sicer šibkejša, ali preudarejša. Zato bi moral z njo vsak mož, ki hoče biti socialist, lepo ravnati in jo smatrati za enakovredno tovarišico, ki mu pomaga prenašati vse gorje. Družino ugonablja brezmejno izkoriščanje moža in žene. — Ker mož ne zasluži dovolj, mora tudi žena v tovarno. Nočno delo za ženske je prepovedano, vendar pa je primorano tisoče žen žrtvovati počitek in spanje ter garati tudi ponoči, ako hočejo zaslužiti za najpotrebnejše. Tako daleč tira nenasitni kapitalizem z vednim zniževanjem plač, da se delovni čas podaljšuje in krši zakon, ne da bi bil kdo poklican na odgovornost. Le enotnost in strnjene vrste delavcev v svojih razrednih strokovnih organizacijah lahko primorajo, da ne bodo razni podjetniki,

Nabirajte nove naročnike!

Dr. med. univ. Metod Spindler

naznanja p. n. občinstvu, da bo otvoril s 1. marcem 1935 v Strojmarjerjevi ulici 28 (banovinska hiša), II. nadst. zdravniško prakso. Ordinacije ob delavnikih dnevno od 12. do 16. ure (4. ure popoldne), ob nedeljah od 10. do 12. ure.

Ali si že dobil novega naročnika za „Delavsko politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

Avstrijski kancler v Parizu

Francoski socialisti proti reakciji

Avstrijski kancler dr. Schuschnigg je pred dnevi obiskal Pariz, kjer je bil dva dni in potem obiskal še London. Namen njegovega potovanja je lov po garancijah za neodvisnost avstrijskega klerikalnega fašizma in morda tudi novi krediti. Dotaknil se bo tudi vprašanja restavracije Habsburžanov, češ, da se sicer ne bo mogoče ubraniti nemškega navala. To domnevo potrjuje dejstvo, da je vlada naročila občinam, da izvolijo Otona Habsburga za častnega občana.

Temu obisku je posvetil s. Leon Blum v »Populaire« poseben članek, v katerem opozarja na teror v Avstriji in pozivlje, da francoski socialisti in komunisti primerno pozdravijo kanclerja.

Flandin in Laval morata sprejeti kanclerja vljudno; to je njiju diplomatska dolžnost. Francoski narod pa tega ne more, ker je kancler odgovorni voditelj fašističnega in jezuitskega tiranstva v Avstriji ter ni simpatičen ne demokratom in ne republikancem.

V imenu socialistične stranke je s. Pavel Faure pozval tudi komuniste, da se pridružijo protestu proti Avstriji, ki se bo vršil v Parizu ob prihodu kanclerja, zlasti še z ozirom na obletnico, ki je bila dne 12. februarja t. l., odkar je reakcija zatrla vse pravice, demokracijo in vršila orgije terorja.

Francoski socialisti dobro vedo, da sede v ječah nedolžni sodrugi, da pripravlja avstrijski fašizem proti 21 sučbindlerjem veleizdajniški proces, da obtožuje vodstvo-zaupnike stranke. Grozi jim s smrtjo, dasi so se borili za ustavo in veljavne zakone — zaradi veleizdaje. Starhemberg in hajmver ni obtožen, dasi se je boril proti ustavi in zakonom, torej dejansko vršil veleizdajstvo.

Socialistična internacionala se je trudila, da reši življenje sodrugov, apelirala je na čut človeške pravičnosti. Vprašujemo pa tudi francosko vlado, kar bodo storili tudi angleški sodrugi pri angleški vladi, če se zaveda velike odgovornosti. Francija in Anglija jamčita za konversirano avstrijsko posojilo, za neodvisnost Avstrije. Pravico imata govoriti. Ali bosta molčali? Enako kakor posamezni človek, morajo tudi države imeti čut človečnosti in pravičnosti. In če obe državi garantirata neodvisnost Avstrije, naj ne pozabita, da se neodvisnost države ne more ločiti od svobode naroda.

pa čeprav imajo patent na narodnost, kršili jugoslovanskih zakonov. Mnogo zakonov predstavlja le mrtve črke na papirju, deloma vsled sedanjih razmer, ko je delavcu ali delavki ljubša služba, kot pa da bi se potegovala za svoje pravice in ostala na cesti, na drugi strani pa tudi vsled nepoznavanja pravic, do katerih je delavec po zakonu upravičen. Zato je potreba, da hodi delavstvo na predavanja, da čita delavski tisk. Če opetovano se je pokazalo, kakšne koristi je imel ta ali oni od čitanja Delavske Politike, zato naj se tudi ptujsko delavstvo v čim večjem številu naroči na svoj list. — V debati se je grajalo postopanje tvrde Reinhardt v Ptuj, ki zelo slabo plačuje delavstvo za 16 do 20 urno delo in takorekoč pred očmi oblastev krši zakon. Zelo ostro je govornik nastopil tudi proti denuncijantstvu in upamo, da ga je vsak razumel. Z apelom, da se delavstvo zbudi in pripravi za volitve, se je zaključilo impozantno zborovanje.

Prihodnjic bo predaval s. dr. Potrč o socializaciji medicine.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. - Telefon štev. 2324.